

HEJ, HALÁSZOK!

EZEKET AZ EGYSZERŰ VITORLÁSOKAT TŰZ FELETT ÖSSZEGŐZÖLT KEMÉNYFA DESZKÁKBÓL ÉPÍTIK. MEGLEPŐEN MESSZIRE LEHET JUTNI VELÜK, DE TÖBBNYIRE CSUPÁN A KORALLZÁTONY SZÉLÉN HALÁSZNAK SEGÍTSÉGÜKKEL

Ugyanis kifejezetten elterjedt az „ikan diasap” nevű, füstölt és grillezett tengeri lényeket tartalmazó konyhai elegy: sügér- és makrélafélék, apró ráják, kalamárik. Nemcsak a tengerparti éttermekben találkozhatunk e kimondottan nehezen lenyelhető étellel, de a piacokon is, sőt, a tengerparti sávban kis standokon, műanyag kosarakból az út szélén is árúsítják. Bayanban így megesett, hogy nem tudtam megenni a ki-rendelt sült (füstölt) halat, – és szé-

gyen a kérés, de hasznos: kérnem kellett helyette két tükörtojást két szelet kenyér közé illesztve...

Akinek az indonéz népi konyha kimondottan a kedvence, Lombokon leginkább a jávai fogások egyszerűsített változataival találkozhat. Személyes favoritom a „kentaki”, máshol „kentuki”, ami bajszos öregúrral fémjelzett névadója után egy rántottcsirkeféle, „teh botol”-lal, azaz palackos, hideg teával pedig egyenesen remek.

Lombok mindenkinek ajánlható, aki szereti a természetet: nagy erdőjárások, motoros csavargások, vulkántúrák helyszíne – de az is ide jöjjön, aki csak magányosan, vagy épp szíve választottjával kettesben vágyik egy nagyon nyugodt, kifejezetten megfizethető és kellemes pihenésre – távol a tömeges turizmustól. A homokos, paradicsomi tengeröblöket legfeljebb néhány kíváncsi bivallyal kell megosztani... Fel hát Lombokra!

PLAZA DE LOMBOK

ZÖLDSÉGES, ÉLELMISZERBOLT, APACHE CLOVE CIGARETTA ÉS BENZINKÚT. INDONÉZIA-SZERTE HASONLÓAN MŰKÖDIK A KISKERESKEDELEM. A BENZINT EGY- VAGY KÉTLITERES PALACKOKBAN MÉRIK, LITERJE 150-160 FORINT

KIRSCHNER PÉTER
KÉZMŰVES, ZENÉSZ,
UTAZÓ, AZ EURÓPA KIADÓ
ZENEKAR GITÁROSA

BÖZÖDÚJFALU ÚJRA A FELSZÍNE

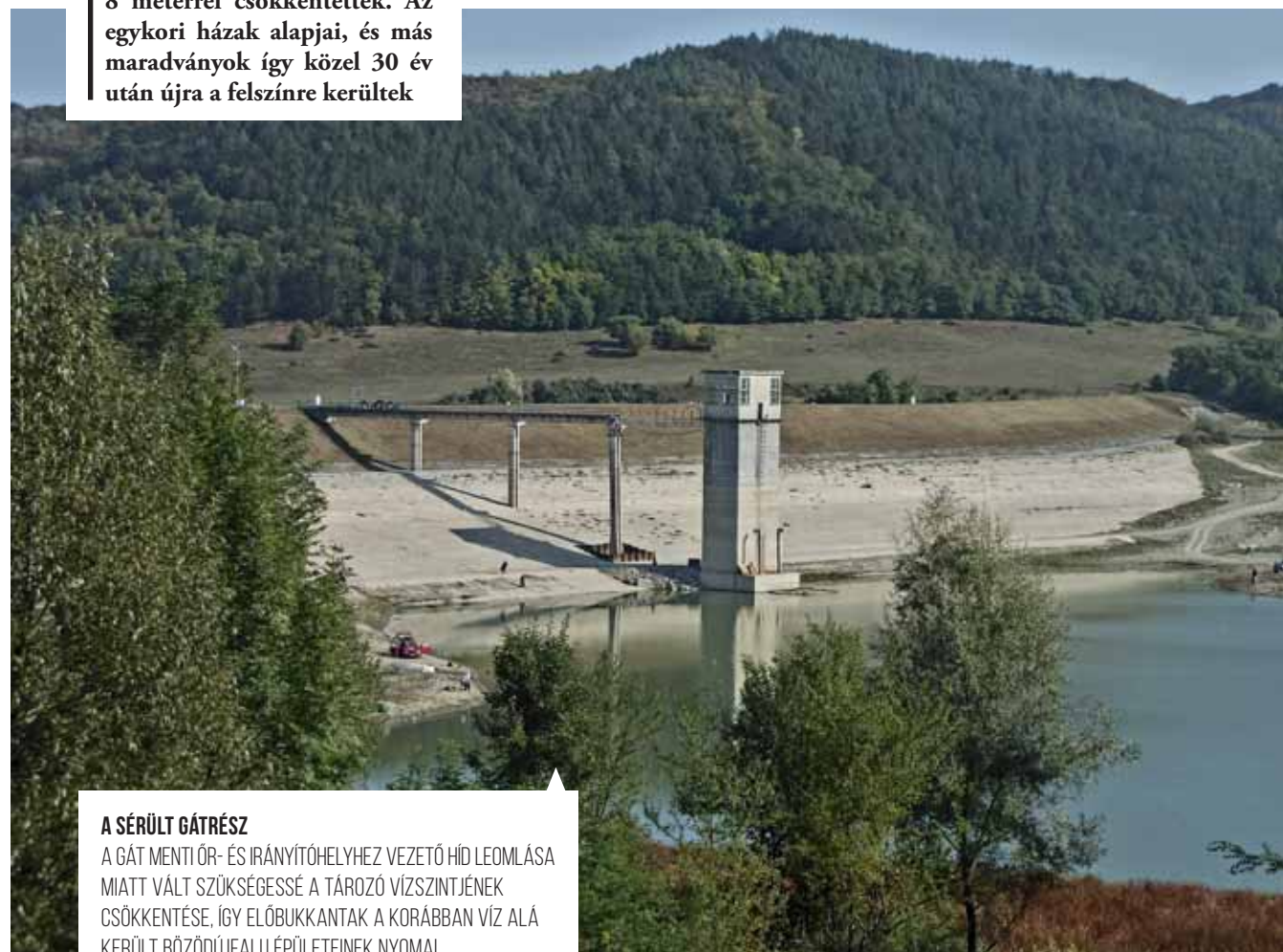
SZÖVEG: MIEHLE DÁNIEL

Az erdélyi falucska tragédiája napjainkra sokak számára ismert, a valóság helyett azonban mindmáig sokszor csak rész-igazságok keringenek a köztudatban. A falu tavaly került ismét a figyelem középpontjába, ugyanis a duzzasztógát egyik eleme megsérült, és a hiba feltárása, illetve kijavitása érdekében a települést korábban elöntő víztározó szintjét csaknem 8 méterrel csökkentették. Az egykori házak alapjai, és más maradványok így közel 30 év után újra a felszínre kerültek

Az Erdőszentgyörgytől légvonalban 5 km-re fekvő Bözödújfalun kicsiny településéről először a rendszerváltás környékén lehetett hallani, ugyanis az akkori román vezetés a falu mellett csordogáló Küsmöd-patak felduzzasztásával és a Bözödi-víztározó létrehozásával próbált megoldást kínálni a környék árvízgondjaira. A beruházás indoka egy árapasztó-árvízvédelmi rendszer megépítése volt,

azonban az így kialakuló mesterséges tó Bözödújfalun kiürítésével és szinte teljes elpusztításával járt. Csupán a falu legmagasabban fekvő utcájából maradt meg néhány ház, ezekben ma is nagyjából harmincan élnek.

Széles körben terjedt el, hogy a település elöntése a magyarság ellen irányult, ám az ilyen típusú falurombolások – árvízvédelmen túlmutató – oka általánosabban

A SÉRÜLT GÁT RÉSZ

A GÁT MENTI ŐR- ÉS IRÁNYÍTÓHELYHEZ Vezető híd leomlása miatt vált szükségessé a tározó vízszintjének csökkentése, így elöbukkantak a korábban víz alá került Bözödújfalun épületeinek nyomai

FOTÓ: MIEHLE DÁNIEL

a kicsi, összetartó közösségek felszámolása is volt. Az akkori Romániában nemcsak Bözödújfalunak járt hasonlóan, viszont az itt történtek váltak az erdélyi falurombolás szimbólumaivá.

A gát építése már az 1970-es évek közepén megkezdődött, azonban pár év múlva a munkálatokat leállították, majd egy évtizeddel később folytatták. A kitelepítések

1985-től folyamatosan zajlottak. A tározó feltöltése 1994-re fejeződött be, ekkor a település csak-

Az akkori Romániában nemcsak Bözödújfalunak járt hasonlóan, viszont az itt történtek váltak az erdélyi falurombolás szimbólumaivá.

nem teljesen víz alá került. A helyiek sokszor saját kezűleg bontották vissza házaikat az alapokig,

majd adták el építőanyagként, mivel a hivatalos kárpótlás összege nevésségesen alacsony volt. A végül otthagyt anyagokat pedig a helyben maradó hordták el és használták fel.

2017 tavaszán leomlott a közvetlenül a duzzasztóműnél, a mesterséges tóban álló irányítótoronyhoz vezető híd. A probléma teljes feltárása és kijavítása érdekében jócskán lecsökkentették a vízszintet, és így feltárult a falu nedves helye. (A jelképnek számító, vízben álló katolikus templom tornya 2014 júniusában összedőlt).

Napjainkban a tározó környezete rendezett és egészen idillikus képet mutat, nem sok minden utal a múlt eseményeire. Erdőszentgyörgyből lekanyarodva kifogástalan minőségű út vezet a hajdani faluig. A tó mentén horgászok működnek, a felparcellázott tóparti területeken pedig kicsiny és többségében új építésű vikendházak sorakoznak, nyáron fürdőzők és vízibiciklizők használják a vízfelületet. A víztározó gáttól legtávolabb eső, keleti felén található a valamikori Bözödújfalunak, ahová a műútról lekanyarodva már csak egy murvás út vezet. A hajdani település határában emlékpark áll: itt minden év augusztusának első szombatján megemlékezést tartanak a helyi lakosok, családtagok, barátok és ér-

ARCHÍV KÉPEN
„A TEMPLOM ÓRE – 2010” – IRTUK EGYKORI CIKKÜNKBŐL KÉPCÍMEKÉNT (A FÖLDGÖMB 2010/5). AKKORIBAN MÁR ERŐSEN MÁLLADOZOTT A RÓMAI KATOLIKUS TEMPLOM TORONYMARADVÁNYA

FOTÓ: KERÉKES ISTVÁN

FOTÓ: KERÉKES ISTVÁN

A LEERESZTÉS UTÁN
A TAVASZI ÁLLAPOTBAN A VÖLGYTALP, A KORÁBBAN VÍZZEL KITÖLTÖTT, ISZAPOS MEDER MÉG KOPÁR VOLT. AZTÁN ZÖLD FŰ FAKADT, FÜZFÁK SARJADTAK, AMIK KÉSŐ ŐSZRE MÁR MELLKASIG ÉRŐ BOZÓTOST ALKOTTAK

FOTÓ: KERÉKES ISTVÁN

TORONY VOLT...
AZ ELŐNTÖTT HELYSZÍN JELKÉPÉNEK SZÁMÍTÓ TEMPLOMTORONY 2014-BEN OMLOTT ÖSSZE

deklődők. A park kertjében álló kopjafák a település 180 egykori házának megjelenítői, rajta a tulajdonosok neveivel.

És hogy mit hoz a jövő? Valószínűleg Bözödújfalunak már semmi biztatót, ugyanis az elköltözött fiatalabb generációi máshol találták meg a számításukat, az emlékező idők pedig lassan elfogynak. Az emlékeket a szom-

szédos erdőszentgyörgyi Rhédey-kastélyban berendezett kiállítás és a terepasztalon rekonstruált falu makettje hivatott megőrizni. Ha elegendő pénz áll rendelkezésre, akkor a pár éve leomlott és a falu jelképének számító katolikus templomtorony felépítésére is van szándék. A helyes iránynak mindenképpen a természet és a társadalom összhangjának és békés

egymás mellett élésének kell lennie – e kritériumokat még a gazdasági-politikai célok sem írhatják felül. És akkor nem lesz szükség kopjafák állítására sem...

MIEHLE DÁNIEL
TERÜLET- ÉS TELEPÜLÉS- FEJLESZTŐ GEOGRÁFUS-KÉNT VÉGZETT, A BKK MOL BUBI PROJEKTVEZETŐJE